

KERCKHOVEN, Pieter Frans van, schrijver en publicist (Antwerpen 10 november 1818 - Antwerpen 1 augustus 1857).

Hij doorliep het atheneum van zijn geboortestad en studeerde van 1836 tot '38 aan de universiteit van Bologna. Reeds eind juni 1838 keerde hij terug als baccalaureus in de geneeskunde en in de filosofie. De onderbreking van zijn studies hing blijkbaar samen met zijn medewerking aan de Carbonari-beweging en met zijn belangstelling voor het toen in Italië verboden mesmerisme.

Op 7 november 1838 kwam hij in contact met J.A. de Laet en H. Conscience, wat het begin betekende van zijn activiteit op het gebied van de literatuur en de V.B. Hij werd lid van De Olijftak en publiceerde De Noordstar (1840-'42) en het Kunst- en Letterblad (1844-'45), waarin hij o.m. zijn standpunten ten opzichte van de V.B. uiteenzette: hij aanvaardde de Belgische staat als een feit en zag de Vlaamse literatuur en pers als een hefboom tot ontwikkeling. Intussen maakte hij deel uit van geheime genootschappen die de Vlaamsgezinden groepeerden, eerst van de Hermans (1843) en later van Het Heilig Verbond (1845). Hij werd in 1846 uitgesloten, vermoedelijk wegens zijn liberale overtuiging en zijn relaties met Ch. Rogier.

In 1847 verleende hij zijn medewerking aan het liberale scheldblad *De Schrobber* en maakte ophef met zijn brochure *De Vlaemsche Beweging*, waarin hij de katholieke partij verweet zich meester te willen maken van de V.B. en waarin hij o.m. Conscience en De Laet ervan beschuldigde de Vlaamse belangen uit winstbejag te verraden. Het was het eerste Vlaamse manifest op liberaal-politiek standpunt en maakte definitief een eind aan de idee van een V.B. boven en buiten de partijpolitiek. Hierna trok hij zich geleidelijk uit het openbare leven terug en wijdde zijn aandacht vooral aan de publikatie van *De Vlaemsche Rederyker* (1847-'56). Hij was alleen nog betrokken bij de hernieuwde onenigheid in Antwerpen n.a.v. de verkiezingsstrijd van Conscience. Zijn toenemende haat tegen Conscience was niet in de eerste plaats aan naijver toe te schrijven, maar aan een steeds verder uiteenlopen van hun politieke en literaire idealen.

Zijn literaire werken (romans en novellen, toneelstukken, gedichten) zijn zeer ongelijk van gehalte, maar bevatten ideeën die toen opvallend nieuw waren. Reeds in 1842 schreef hij de eerste Vlaamse roman die een scherpe aanklacht bevatte tegen de sociale wantoestanden, *Jaek of een arm huisgezin*. Hij was eveneens de eerste met belangstelling voor paranormale verschijnselen, o.m. de roman *Ziel en Lichaem* (1848), en voor theorieën op politiek, filosofisch en sociaal gebied (in studies in *De Vlaemsche Rederyker*). Zijn steeds sterker wordend antiklerikalisme leidde tot de eerste vrijdenkersroman *De twee goddeloozen*, posthuum verschenen onder pseudoniem Jan de Vry (1857).

WERKEN: Artikelen in *De Noordstar* (1840-'42); - *Kunst- en Letterblad* (1844-'45); - *La Libre Recherche* (1855-'56); - *Wetenschappelijke Bladen* (1856). - Boeken: *De Vlaemsche Beweging*.

Een woord aen het publiek en aen de vlaemsche schryvers (1847); - *Volledige Werken* (1869-'73).

LITERATUUR: R. von Tergow, *Lofrede op P.F. van Kerckhoven* (1857); - D. Sleenckx, *Indrukken en Ervaringen* (1903); - E. de Bock, *Conscience en de Opkomst der Vlaamsche Romantiek* (z.j.); - L. Baekelmans, *Pieter Frans Van Kerckhoven* (1931); - L. Picard, *Geschiedenis van de Vlaamsche en Groot-Nederlandsche Beweging*, I (1937); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II (1963).

YVETTE STOOPS